

Georg Trakl (1887-1914)

Sellest Austria poeedist on mõtet kõnelda kas väga pikalt või põgusalt yle tema elu libisedes, nagu siin. Ta sündis 1887 aastal Salzburgis, linnas, mille arhitektuuris, vanades majades, myyrides ja kellamängudega kirikutes, aristokraatsetes surnuaedades ning lossides on palju vana Euroopat ja mille kohal kõrguvad mäed. Georg meenutas hiljem, et nooremana ei tajunud ta eriti inimeste nägusid ning nende olemasolu, vaid märkas enda ymber rohkem maastkke, maju ja vett. Seda viimast koguni niivõrd, et pyydis ennast 8-aastaselt uputada. Traklite perel oli majandusliku õitsengu ajal suur varjuline aed, kus lapsed rahulikult mängisid ning hiljem armastas Georg oma linnas ja seal ymber mõtlikult ringi jalutada. Need veidi idyllilised ja piibellikud maastikud ilmuvad hilisemas luules unistuste ja nostalgiaga seotuna, ning ka mingist painest tumestatuna. Yhed arvavad, et selle syytunde põhjuseks oli intsestuaalne suhe õde Gretega, kes oli Georgi jaoks justkui ta peegelpilt, ainus inimene, kes teda mõistis. Trakli loomeloos oli see valuliste staadiumidega armulugu kindlasti määrav, seda näitab juba õekujundi sage ja muutlik esinemine ta loomingus. Teised ytlevad, et kujutluslik nihe tuleneb Georgi narkomaaniast. Nooruse protesti ja põnevuse ning dekadentlike poetide jälgedes käies myrgitas ta end kloroformi, oopiumiseguga immutatud sigarettide, kokaiini, veronaali ja muuga, jäädes uimas mõnelgi korral rentsliisise ning metsaveerde magama ja olles yhe allika järgi juba 18-aastaselt sõltlane. Et ainetele paremini juurde pääseda, sai temast farmatseudiõpilane apteegis “Valge ingel”. Seal oli tal yks väike tuba, kus ta tihti omaette mõtiskles, pea kätele vajunud ja apteeker ei pannud pahaks. Millest aga ikkagi see janu narkootikumide järele, kas otsinguihast, iseloomunõrkusest või mingi olulise hingelise puuduse korvamispyyust? On näiteks arvatud, et Georg ei saanud tunda ema armastust ja hellust, ta ema tegeles rohkem oma antiigikollektsiooniga ja sellised ilmajäämised mõjutavad tõepoolest edasist elu. Aga võib ka olla, et Trakl põdes diagnoosimata skisofreeniat, ta luuletuste kinnismõtteline ja intensiivne toon kujunes meelegaiguse, maailmavalu ja keele rängas koostoimes. On kolmas ryhm Trakli käsitlejaid, kes näevad temas oma ajastu, õhtumaa allakäigu, Esimese maailmasõja eelõhtu meelegaiguse täpset väljendajat. Tõesti, nagu selgub, olid temas vastakuti nii ingellikkus, pehme lyrism ja mungalik kasinusepyyd kui enesehävituslikkus, kalkus, lõbujanu ja kurjus. Trakli teemadering on läbi kogu loomingu tõepoolest ysnä sama, varasem riimluule muutub aina fragmentaarsemaks ning tunnetus leiab hiljem loomuliku kuju vabavärsis, mis saavutab paremates palades võimsa vaigse intensiivsuse ja sisendusliku kõla. Filosoof Martin Heidegger on

väitnud, et Trakl kirjutas läbi elu justkui yht ja sama luuletust. Lugeses näemegi, et ta tekstid ei lõpe, neis pole puänte, vaid yhe omamoodi tegelikkuse voolamine, motiivide muundumine, põimumine ja ringkäik muudkui jätkub. Olid need asjad, kuidas olid, andkem sõna Georgile endale, kes 1908 aastal, Viini saabudes kirjutas: “Kui ma siia jõudsin, oli tunne, et et näen elu esimest korda selgelt, ilma isikliku tõlgenduseta, alasti, tingimatult, nagu saaksin kuulda kõiki neid julmi, vaevukuuldavaid hääli, millega tegelikkus räägib. Ja hetkeks tundsin seda taaka, mis inimestel lasub, seda saatuse kujundajat. Mu meelest oleks kohutav elada pidevas teadmises neist loomlikest instinktides, mis elu ajast aega ringi kihutavad. Ma tundsin, haistsin ja puudutasin endas kõige kohutavamaid võimalusi ja kuulsin deemoneid ulumas oma veres, tuhandet kuradit oma ogadega, mis ihu hulluks ajavad. Milline kohutav painaja!” ja hiljem, 1913 aasta muretunnil sõbrale: “Liiga vähe armastust, liiga vähe õiglust ja halastust, ikka liiga vähe armulikkust, liiga palju karmust, ylbust, ja kuritegelikkust – selline ma olen.” Ta oli loomult religioosne, ytles, et evangeeliumi sõnad annavad inimestele rohkem kui kõik luuletused, nägi nägemusi ja kannatas inimliku väikluse pärast. Ta elu viimased, kõige viljakamad aastad olid yhtlasi kõige raskemad – keigarlikus Viinis ja Insbruckis talle ei meeldinud, perekond laostus, õde abiellus õnnetult ning tal oli nurisynnitus, Georgi narkomaania progresseerus, ning tekkisid jälitusluulud ja agorafobia. Ta ei julgenud kohvikus käia, kartes kelnereid, ega sõidukis sõita, peljates reisijaid. Sõprade seltskonnas peetud pikad pidurdamatud monoloogid, mille jooksul ta alati kaugusse vaatas, vaheldusid kauaste vaikimistega, ylitundlikuna ei õnnestunud tal tööd leida, vaesus andis tunda, ta myys maha oma kallimad raamatud, sealhulgas Dostojevski teosed ja tal tuli häbiga võlgu võtta. Sellesse perioodi jääb ka pidurdamatult prassiv, vaimne ja ilmselt ka homoerootiline sõprus temast vanema poeedi ja esseisti Karl Haueriga, kes oma maisusega oli talle paljuski vastandlik. Õnneks olid talle aegajalt toeks ka sõbrad – koolivend Eduard Busbeck, ajakirja Brenner toimetaja Ludwig von Ficker, kes oli ta põhiline avaldaja, mõjukas mõtleja Karl Kraus, Adolf ja Bessie Loosid, poetess Else Lasker-Schyler, kellega nad olevat vaielnud Jumala yle jt. Neile on ta pyhendanud luuletusi ja selles teos kumab justkui oma maailma kadunud olendi meeletu igatsus inimliku osaduse järele. “Oh mu sõber, kui väikseks ja õnnetuks ma olen saanud.” kirjutas ta yhest tumedast päevast. Ta on öelnud, et üks rõõmusäde ja hetk puhast õnne päästaks inimese. Kuid see inimene peab ennast päästa laskma, aga Georgi sees kais vist mingi paratamatu sisemine hävitus. Ta meelde juurdus karistusfantaasia, ning ta ytles sõbrale, et “mul pole õigust põrgut vältida” ning ka kas “puhastub või hävib”. Kahjuks osutusid need sõnad nukralt prohvetlikeks nagu ka paljud rahuaja lõpul kirjutatud kohutavaid pilte täis luuletused. Algav

Esimene Ilmasõda viis Trakli apteekrina Galiitsia sõjatandrile, kus ta depressioon ja õudus syvenesid. Grodeki lahingus tuli tal ilma personali, vajalike vahendite ja oskusteta üksinda hoolitseda yheksakymne haavatu eest. Mitmed neist olid sellises valus, et palusid end halastusest tappa ja üks neist tulistas end ta silme all pähe. Trakl tormas kohkunult välja, kus teda võtsid vastu puude otsas kõlkuvad poodud. Ta yritas end maha lasta, kuid peatati ja saadeti Krakowi vaimuhaiglasse, kus diagnoositi skisofreenia. Olles segaduses, äärmises meeleheites ja kandes luulumõtet, et ta enesetapukatset tõlgendatakse desertöörlusena ja ta antakse sõjakohtu alla, tappis ta end kokaiini yledoosiga. Oli aasta 1914 ja tema vaid kahekymne seitsmene. Viimaseks luuletuseks jäi "Grodek". Trakli sõjaluules kohtuvad õudus, vägivald ja religioosne, kaebelaululik ylevus, mis pisutki pyydis mõtestada seda arutut tapmist, ja asjatute kannatuste põhjustamst millest inimkond siiani loobunud pole. Esimesse Ilmasõtta jäi nii palju andekaid loomeinimesi, neist on tagantjäregi terve suur antoloogia koostatud. Eelmisel aastal oli talt ilmunud kogu lihtsa pealkirjaga "Luuletused", teine raamat "Tukkuv Sebastian" (1915) ilmus juba postuumselt, kuigi Georg kes oli suur tekstiga töötaja ja mitmete versioonide tekitaja, jõudis käsikirja veerud veel yle vaadata. Hiljem, eriti pärast teist maailmasõda, kui Trakli kuulsus väljaspool saksa keeleruumi tõeliselt levima hakkas, on välja antud kõik, mis ta iganes kirjutas. Seda polegi palju. Paar veidrat näidendit, mõned proosapalad, poolteistsada kirja, paar arvustust ja mõni aforism. Isiklik ja oluline kirjavahetus, mida ta õde Gretega pidas, on sugulaste poolt kahjuks hävitatud. Milles Trakli sisenduslikkus seisneb, see on mulle pärast seitseteist aastat kestnud lugemist ja tekstide neljas keeles võrdlemist ikka veel saladus. Nii ongi loomulik, sest see, mis seal liigutab, on yhtmoodi varjul meis kõigis. Nukrus, allakäigu tunne, lapseõlve kaja, pyhadus, armastus ja looduspildid olid euroopa luuleruumis umbkaudu sellistena olulised juba saksa romantismi synnist saati. Eriti Hölderlin on see, kellelt Trakl mõndagi hymnilikku päris ja omamoodi ymber tegi. Romantismi suur paatoslikkus ja tohutud ideed on Traklil kyll kuidagi muutunud. Parim sellest, mida ta räägib, pole väited, vaid nentimine, mis kergitab silme ette hulga pilte. Kujundid liituvad täpselt, väga olulised on ta luules värvid ja nende vahekorrad - seal luuakse uusi sõnavorme, domineerib tumedus ja iga lisanduv varjund on yhtlasi enne, märk, muusikaline motiiv ja toimib kuidagi omapead, intuitiivselt. Trakl on peente kooskõlade ja ebatavaliste seoste poeet. Eesti keelde on teda tõlkinud esmalt Marie Under valimikus Saksa uuemat lyyrikat aastal 1920, hiljem Oskar Ehaste, Ain Kaalep, Uku Masing, Laaban, Rummo ja teisedki. Pikemalt, raamatu jagu on seda teinud Deboora Vaarandi. Minu jaoks on see osaliselt vägagi õnnestunud, leidlikult peeni vanapäraseid varjundeid ja melanhoolset keelemeloodiat tabav, aga osalt ka mõistmatu tõlge, mis

vahel ei saa aru, mida öelda on tahetud ja ymardab selle, või kasutab ilusaid ärkamisaegseid sõnu ja magusalt kokku kõlksuvaid arbujalikke riime seal, kus Trakl on neutraalne, ebatavaline ja isegi kylv. Trakl ise on öelnud, et õigus on sel, kes eitab absoluutset ilu, või kes liigest ilulemisest hoidub. Olen Vaarandi versioone kohendades proovinud seda jälgida ning tõlkinud ka mõned tekstid, mida seni eesti keeles polnud. Ammutame midagi Georgi kurbuse ja helguse põhjast ja las see aitab meid. Head tumekuldset lugemist.

Uudistõlked

Psalm II

Vaikus; nagu pimedaid vajuks sygise myyri najal,
pehkinud oimudega ronkade lendu kuulatades;
sygise kuldne vaikus, Isa pale vilkuval päevavalgel.
Õhtu laskub vana kyla rahulikele pruunidele tammedele,
sepikoja punased haamrilöögid, tuksuv syda.
Vaikus; oma pikaldaste kätega varjab teenijatyduk
hyatsindilaupa
heitlike päevalillede all. Meelt heitvate silmade hirm ja vaikus
täidab hämarduva toa, vanapiigade kõhklevad sammud,
purpursed suu lend, mis pimedas tasa hääbub.

Veini vaibuv õhtu. Madalalt laepalgilt
kukkus ööliblikas, sinakasse unne vajunud nymf.
Hoovis tapab sulane lammast, vere magus lõhn
paneab pilve meie laubad, kaevu tume jahedus.
Närbuvate astrite tusk toob järelnukruse, kuldsed hääled tuules.
Õö tulekul vaatad mind kõduvail silmil,
sinises vaikus pudenevad su palged tolmuks.

Nii tasa kustub umbrohulõke, vaikib tume kyla orus,
nagu kerkiks siniselt Ratsaväeynkalt rist
et vaikiv maa heidaks välja oma surnud.

Yhes vanas perekonnaalbumis

Ikka tuled sa tagasi, melanhoolia,
yksildase hinge õrnus.
Kuldne päev põleb lõpuni.

Alandlikult talub valu kannatlik,
helisedes meloodiliselt ja leebes hulluses.
Ennäe! Juba hämardubki.

Taas tuleb öö ja üks surelik kaebleb
ning teine kannatab kaasa.

Sygistähtede all värisedes
vajub pea iga aastaga sygavamale.

Unelus

Armunud lähevad piki
lõhnadest tulvil hekke.
Õhtul tulevad hämarduvalt tänavalt
rõõmsad kylalised.

Mõtlik kastan kõrtsiaias.
Rõsked kellad on vaikinud.
oja kaldal laulab üks burš
- pimedust otsiv tuli -

Sinav vaikus ja kannatlikkus,
kui õitseb kõik.

Andku öö leebet vaprust
ka kodumaatutele,
põhjatu pimedus,
kuldne tund veinis.

On üks vaip, millel kahvatub kannatav maastik,
võib-olla Geneetsaret, väike paat tormis,
piksepilvedest sajab kuldseid asju,
õrna inimest valdab hullus.
Iidsed veed kurisevad sinist naeru.

Vahel avaneb tume šaht.
Seestunud vaatavad end kylmade metallide peeglis.
Veretilgad kukuvad hõõgivatele plaatidele
ja mustas öös mureneb üks nägu.
Synges keldris lällavad lipud.

Muud meenutavad linnulendu
võllate kohal, vareste salajasi endeid.
Lõikeheina kaovad vaskselt hiilivad sammud,
viirukipatjadel üks vallatu ja mõistlik muie.

Suure Reede lapsed seisavad pimedaina tarade juures,
peegeldudes kõdukraami täis tumedas rentsleis
ja inglid lähvad läbi valgete silmade,
kuldne lunastus laugudelt tumedalt kumamas.

Õhtul

Sinine oja, teerada ja õhtu varisend hyttide poole.
Musta põõsastiku taga mängivad lapsed siniste ja punaste kuulidega;
mõned vahetavad ilmeid ja käed kõduvad pruunis lehestikus.

Luukerevaikuses kumab yksiklase syda,
mustendaval veel õõtsub yks paat.
Läbi tumeda salu lehvib pruunide teenijannade juus ja naer.

Vanade varjudega ristub yhe väikese linnu lend;
sinise lille saladus nende oimude kohal.
Teised kõiguvad õhtutuules mustadel pinkidel.

Kuldsed ohked hajuvad tasa kastani
raagus okstes; suve tumedate gongide hääl,
kui varisend trepile ilmub võõras.

Mure tund

Mustavalt järgnevad kumavale kuule
sammud sygiseses aias,
kylmavale myyrile laskub kõigeväeline öö.
Käes mure okkiline tund.

Hõbedaselt vilgub pimenevas toas üksiklase lyhter,
tasapisi surres mõtleb ta yhe tumeduse peale
ja tardunud nägu kummardub kaduva kohale,

purjus veinist ja öisest kooskõlast.
Ikka kuulatab kõrv
musträsta mahedat kaebust pähklipõõsas.

Musta roosikrantsi tund. Kus sa oled,
yksildane flööt,
kylm laup, mis kummardund syngete aegade kohale.

Vana kaevu veerel

Vete hämar sõnum: verevil laup öö suudmel,
mustal padjal ohkab poisi sinakas vari,
sykomoori kohin, sammud vanas pargis,
kammerkontsert, mis keerdrepil hajub,
võibolla ka kuu, kes kergelt astmetel tõuseb.
Nunnade pehmed hääled lagunud kirikus,
sinine tabernaakel, mis tasakesi avaneb,
tähed, mis su luistele kätele langevad,
võibolla üks käik läbi hyljatud tubade,
sinine flöödihääl sarapuupõõsas – ysna tasa.
Surnute vaikus kiindub vanasse aeda,
hullutar, kes elas sinistes tubades
õhtul ilmub aknale vaikne kuju.

Siiski laseb ta kollasel eesriidel langeda –
klaaspärlikee, mis meenutab me lapsepõlve,
öösel leidsime metsast musta kuu

peegli sinas kõlab õrn sonaat
pikad embused
temakese naeratus libiseb yle sureva mehe suu.

Sinine öö on õrnalt me laupade kohale tõusnud.
Pehmelt puutuvad me lagunevad käed
kaunis pruut!

Kahvatuks muutus me nägu, kuupärlid
sulasid rohekas tiigipõhjas.
Kivistunult vaatame oma tähti.

Oi valusat! Syydlaslik käik aias
metsikus embuses varjud
nii et puu ja loom langesid nende peale võimsas raevus.

Õrnad harmooniad, kui me selgetes lainetes
läbi vaikse öö rändame
astub armunute haudadest terve ingel.

Näe meie elupaika vanas aias,
kui õe silmad avanesid pärani ja tumedatena ta vennas,
nende verevil suude purpur
sulas õhtu jaheduses.
Sydantlõhestav tund.

Septembriga kypses kuldne pirn. Viiruki sulnidus
ja vana tara kõrval leegib daalia.
Ytle! Kus me olime kui triivisime mööda õhtut
selles mustas paadis.
Yle meie lendas sookurg. Kylmund käed
embasid tumedust ja seespool voolas veri.
Ja sinakas niiskus me laupadel. Vaene lapsuke.
Sygavad on selle tumeda soo teadjasilmad.

*Deboora Vaarandi tõlked, mida olen jõudumööda parandanud ja lihtsustanud.
Algupärandid ilmunud Georg Trakl "Luule" (Eesti Raamat, 1991)*

Helian

Vaimu yksindustundidel
ilus on päikeses minna
piki suve kollaseid myyre.
Tasa kõlavad sammud rohus; ent igavesti magab
hallis marmoris Paani Poeg.

Õhtul terassil jõime end purju pruunist veinist.
Punakalt hõõgub lehtedes virsik.
Õrn sonaat, rõõmus naer.

Öövaikus on ilus.
Hämaral väljal
kohtame karjuseid ja valgeid tähti.

Sygisega
tuleb läbi salu selgus.
Rahunenult kõnnime piki punaseid myyre
ja pärani silmi jälgime lindude lendu.
Õhtul valgub matuseurnidesse valge vesi.

Raagus okstes pidutseb taevas.
Puhtail pihkudel kannab maamees leiba ja veini
ja rahu kypseb puuvili päikselistes kambreis.

Oh kui syngel on kallite surnute pale.
Ikkagi õigest mõistmisest rõõmustab hing.
Vägev vaikus lasub laastatud aial,
kus noor noviits pargab end pruunide lehtedega
ta hingeõhk täitub jäisest kullast.

Käed puutuvad vanu sinakaid vooge
või õdede valgeid põski kylmas öös.

Tasane ja harmooniast tulvil on kõnd lahketes tubades,
kus yksindus on ja sykoomoori sahin
kus ehk ikka veel laulab muustrastas.

Ilus on inime ja ilmumas pimedast,
kui ta imestades liigutab omi käsi-jalgu
ja purpurkoopais pöörivad ta rahulikud silmad

Vespri ajal kaob võõras musta novembrihävingusse,
pehkinud raagude alla, piki lepraseid myyre,
kus pyha vend on enne käinud
vajununa oma hulluse õrna keelpillimängu.

Kui yksildaselt vaibub õhtutuul.
Surnud pea vajub õlipuu varju.
Rabav on inimsoo allakäik.
Sel tunnil täituvad vaatleja silmad
tema tähtede kullaga.

Õhtul vaibub kellamäng ega helise enam.
Mustad myyrid väljaku ääres varisevad,
surnud sõdur kutsub palvele.

Pleekinud inglina
astub poeg isade tyhja majja.

Õed on läinud kaugele valgete raukade manu.
Öösel leidis magaja nad eeskoja sammaste alt

kurbadelt palverändudelt tulnuna.
Oh kui täis kõntsa ja vaklu on nende juus,
kuhu ta hõbejalgsena astub
ja hukkunud tulevad tyhjadedest tubadest.

Oh nende psalme kesköö tulises vihmas
kui teenrid õrnu silmi nõgestega peksid
ja leedripuu lapselikud viljad
kummarduvad imestunult yhe tyhja haua kohale.

Tasa veerevad kolletand kuukettad
yle nooruki palavikupalakate
kuni järgneb talve vaikus.

Ylevat saatust on mõeldud Kidronile
kui seeder end leebe olendina laotab
isa siniste kulmude kohal
ja öisel väljal karjus oma karja ajab.
Või kostavad karjed unes,
kui raudne ingel metsas inimese pärib
ja hõõguval restil sulab pyhaku ihu.

Purpurne viinapuu põimub savihyttide kohal,
kolletand vilja helavad vihud,
mesilaste sumin, kurgede lend.
Õhtul kohtuvad kaljuradadel surnust ylestõusnud.

Mustadel vetel peegeldavad end pidalitõbised;
või avavad nuttes oma roojased rõivad
palsamtuulele, mis puhub õhetavalt kingult.

Siredad piigad hiilivad läbi öötänavate,
et leida armastavaid karjuseid.
Laupäeviti kõlab hyttidest mahe laul.

Mälestagu laul ka poissi,
Tema hullust ja ta valgeid kulmusid ja ta surma,

kõdunenut, kes sinakalt silmad avab.
Kui kurb on see taaskohtumine.

Hulluseastmed mustades tubades,
vanade varjud avatud ukseel,
kui Heliani hing end ehavas peeglis vaatleb
ning lumi ja pidal ta laubalt langevad.

Tähed seinte juures on kustund,
kustunud valguse heledad kujud.

Vaibalt kerkivad maetute luud,
variseva risti vaikimine kääpal
viiruki magusus hõõguvas öötuules.

Oh te meelt heitvad silmad mustis lõhedes,
Kui lapselaps sumedas vaimuöös
yksi mõtleb oma tumedast lõpust
ja vaikne Jumal ta kohal langetab sinised laud.

Lapsepõlv

Leedripuu marjadest tulvil; sinises koopas
elas rahu lapsepõlv.

Kadunud jalgraja kohal
kus nyud kahiseb metsik pruunikas rohi,
kõiguvad vaiksed oksad. Lehtede sahin

on nagu sinistel vetel, mis kaljudel vulavad.
Mahe on muusträsta kaebus. Karjus
järgneb sõnatult päiksele, mis sygisekinkudelt veereb.

Hing on veel ainult sinine silmapilk.
Metsaveerde ilmub kartlik loom ja eemal
puhkavad rahu vanad kellatornid ja pimedad kylad.

Vagamalt mõistad sa syngete aastate mõtet,
kylma ja sygist tubade yksinduses;
ja pyhas taevasinas kaiguvad edasi säravad sammud.

Tasa kliriseb avatud aken; vaade
räämas surnuaiale ja mälestus kuulnud legendidest
toovad pisarad silma; vahel siiski heleneb hing,
kui rõõmsaid inimesi ta mõtleb, tumekullaseid kevadpäevi.

Õhtu Lansis

Uidang läbi loojuva suve
kolletand viljavihkudest mööda. Lubjatud võlvide all
kus pääsuke sisse ja välja lendas, jõime hõõgveini.

Ilus: nukker meel ja purpurne naer.
Õhtu ja haljuse tumedad hõngud
jahutavad värinatega me kuumavaid laupu.

Hõbedased veed voolavad yle metsaastmete,
õine ja sõnatu on üks unustatud elu.
Sõber; langenud lehtedes teerajad kylla.

Õhtulaul

Õhtul, kui käime tumedaid radu,
ilmuvad meile me kahvatud kujud.

Kui tuleb janu,
joome tiigi valget vett,
meie nukra lapseõlve magusust.

Surnuina puhkame leedripõõsaste all,
vaatame halle kajakaid.

Kevadpilved tõusevad synge linna kohale,
mis munkade yllamaist aegadest vaikib.

Kui võtsin su väiksed käed
avasid sa tasa oma ymarad silmad.
See oli nii ammu.

Siiski, kui hinge valdab tume helin,
ilmud sa valgena sõbra sygismaastikus.

Vaikuile

Oh suurlinna hullust, kui õhtul
mustade myyride ääres kangelt seisavad puukõndid.
Hõbemaskist vaatab kurjuse vaim;
valguse magnetpiits hajutab kivistund ööd.
Oh õhtukellade uppunud kaja.

Hoor, kes jäiseis valinguis synnitab surnud lapse.
Raevukalt piitsutab Jumala viha seestunu laupa,
purpurtõbi, nälg, mis lõhub rohekad silmad.
Oh kulla jõledat naeru.

Kuid pimedas koopas tummalt ryhmab inimkond,
valmistab päästvat isandat kalgist metallist.

Teel

Õhtul kandsid nad võõra surnukambrisse;
tõrvalõhn; punaste plataanide tasane kahin;
tume hakiparv; väljakul vahtkonna vahetus.
Musta palakasse on mähkunud päike;
ikka tuleb tagasi see ammu möödunud õhtu.
Kõrvaltoas mängib õde yht Schuberti sonaati.
Väga tasa vajub ta naeratus lagunud kaevu,
mis videvikus sinakalt suliseb. Kui vana on meie sugu.
Keegi sosistab aias. Keegi on hyljanud selle musta taeva.
Kummutil lõhnavad õunad. Vanaema läidab kuldsed kyynlad.
Kui leebe on sygis. Pehmelt kõlavad me sammud vanas pargis
kõrgete puude all. Kui tõsine on videviku hyatsindipale.
Allikas su jalgade juures, salalik sinu suu sinine rahu,
tuhmiks tehtud tukkuvast lehestikust, pudenevate päevalillede
tuhmist kullast.
Su silmad on moonist joobnud ja uinuvad vaikselt mu laubal.
Mahedad kellalöögid kõlavad läbi rinna. Su nägu
on sinine pilv, mis videvikus vajus mu peale.

Laul kitarril saatel, mis kõlab kuskil võõras kõrtsitoas,
Metsistund leedripõõsad on seal, üks ammumöödunud
novembripäev,
omased sammud trepi hämaras, pilk paatjunud palkidel,
avatud aken, millel kõlkus üks magus lootus –
oh Jumal, nii öeldamatu on see kõik, et kurnatult surub su
põlvili.

Kui pime on see öö. Purpurne leek
kustus mu suus. Vaikuses hääbub kartliku hinge yksildane
pillikeel.
Olgu nii, kui pea veinist joobununa rentslike vajub.

Talveöö

Lumi on maas. Purjus purpusest veinist jätaad sa pärast sydaööd
inimeste

hämaraa eluaaemed, nende kolde punaa leegi. Oh pimeduat!
Muat pakane. Maa on kõva, õhk kibeda maitaega, su tähed
ennuataavad halba.

Kiviraakete aammudega longid aa mööaa raauteetaammi,
ailmaa jöllia nagu sõduril, kea muata kaitaevalli ryndaab. Avanti!
Kibe lumi aa kuu!

Punane hunt, keda käägistaab ingel. Aatuaes klirisevaad su jalaa
nagu ainiine jää aa su näole on taraua nuu kõrkuaa ja kurbuaa täia
muie

aa kylma mõnuat läheb kaavatuks su laup.
või kummaaruaa hääletu öö valvuri koaale,
keaa oma puuputkaa tuakuma vaaju.

Suiat aa pakane. Valge täheaark kõrvetaab su kyhmuaa õlgu
aa Jumala raiaakulliaa kisuvaad lõhki su metaale ayaame.
Ennäe kiviakyngaaat. Vaikuat ja unuataatult aulaa jahe ihu
hõbedaaae lumme.

Muata on uni. Kaua kuulataab kõrv tähtaade raaua jääa.
Ärkaa kylaaat koatva tornikaalaaae helina peale.
Iaaavaaraavaat ilmuab hõbeaalgelt punakaa paev.

Grodek

Surmarelvadest kõmavad õhtul
kuldsed väljad ja sinised järved,
tumedamalt loojub nende kohal päike;
öö embab surevaid sõdureid,
nende haavatud suude metsikut itku.
Siiski kogunevad eemal orus pajude kohal
tasa punased pilved, kus elab raevukas Jumal,
neis on valatud veri, kuu kylmus;
kõik teed viivad musta kõdunemisse.
Õö kuldsete okste ja tähtede all vaarub õe vari
läbi vaikse salu, minnes tervitama
vaprate vaime, veriseid päid;
tasa kõlavad roostikus sygise tumedad flöödid.
Oh yllaim lein! Teie raudseil altareil täna
vaimu tulist leeki toidab vägevaim valu,
syndimata lapselapsed.

Hinge kevad

Karjatus unes; mustist kujadest läbi kihutab tuul,
läbi oksarägu viipab kevadsina, öö purpurne kaste
ja ymberringi kustuvad tähed.

Rohekalts tumetab jõgi, hõbedas vanad alleed
ja linnatornid. Oh kerget joovet
liuglevas lootsikus ja muusträsta tumedaid huikaid
lapsepõlve aedades. Varsti läitub punakas õis.

Vete pyhalik kohin. Näe niiskeid varjusid luhal,
haljuses uitavaid loomi, selget laupa
puudutab õitsev oks; kumades kõigub paat.
Tasa kõlab päike punakais ududes kynkanõlval.
Suur on kuusiku rahu, mõtlikud varjud jõel.

Puhtus! Puhtus! Kus on nyd surma ja halli kivise vaikuse
jubedad rajad, öö kaljud
ja rahutud varjud? Kiirgav päikesepõhjatus.

Õde, kui leidsin su üksildaselt metsavälult,
oli keskpäev ja suur oli looma vaikimine;
laanetamme alt valge ja hõbedas õitses kibuvits.
Võimas hukatus ja sydames laulev leek.

Tumedalt voolavad veed ymber kalade mängude ilu.
Leina tund, päikese vaikiv pilk;
Hing on maa peal võõras. Vaimulikult tumeneb
taevasina raiesmiku kohal ja pikkamisi kajavad tumedad
kellalöögid kylast. Rahulik matuserong.
Tasa õitseb mirt surnute valgete laugude kohal.

Vaikselt vulavad veed mööduvas pärastlõunas
ja tumedamalt rohetab jõekalda padrik, rõõm õhetavas tuules
õhtukynkal venna õrn laul.

Tukkuv Sebastian

Kuuvalges kandis ema lapsukest,
pähklipuu varjus, vana leedri varjus
joobnuna moonimahlast, rästa itkust
ja vaikes kaastundes
kummardus akna pimeduses ta kohal
yks habemik nägu
ja isade vana majakraam oli laokil;
arm ja sygise ulm.

Niisiis aasta tume päev, nukker lapseõlv.
Kui poiss tasa läks alla jahedate vete äärde,
hõbekalade juurde.
rahu ja nägu;
kui ta kivina heitis end marus musta hobuse kapjade alla
tõusis öö hallusest tema yle ta täht;

või kui ta õhtul läks, käsi ema jäises käes
läbi sygisese Pyha Peetri kalmistu,
yks väike koolnu lamas vagusi pimedas kambris
ja tõstis ta yle oma kylmad laud.

Kuid tema oli väike lind raagus okstel,
novembriõhtu pikaldane kell,
oma isa rahu, kui too tukkudes hämaraid keerdtreppe pidi alla
läks.

2

Hingerahu. Yksildane talveõhtu.
Karjuste tumedad kujud vana tiigi ääres,
lapsuke õlghytis; kui tasa
vajus mustas palavikus sisse ta nägu.
Pyha öö.

Või kui ta isa karmist käest hoides
ronis yles syngele Kolgata mäele
ja hämarduvais kaljuorvades
läks läbi oma loo inimese sinine kuju,
haavast ta sydame all voolas purpurset verd.
Tasa kerkis hinge pimedusse rist.
Arm. Seal mustades kolkades sulas lumi,
yks sinine puhang käis lõbusalt läbi vanade leedripuude,
pähklipuu varjuõlvide
ja poisile ilmus tasa ta terve ingel.
Rõõm; jahedais tubades õhtusonaadi kõla,
pruunil laepalgil
ronis hõbekookonist sinine liblikas.

Näe surma lähedust. Kivimyyris
eendus kollane pea, vaigistas lapse
siis kui märtsis kuhtus kuu.

3

Õõ hauakambris koidupunakad lihavõttekellad
ja tähtede hõbedast hääled,
et tume hullus värinal magaja laubalt langeb.

Kui rahulik on sinise jõega kaasa minek
mõtteis ununu, sealt rohelusest
uuristas rästas allakäiku yhele võõrale.

Või kui ta õhtuti luise raugaga käsikäes
läks lagunend linnamyride ees
ja too kandis musta mantli sees õhetavat lapsukest.
pähklipuu varjust ilmus kurjuse vaim.

Ettevaatlik minek yle suve roheliste astmete.
Kui hiljukesi hääbus aed sygise pruunis rahu.
Vana leedripuu lõhn ja kurbus,
kui Sebastiani varjus hukkus ingli hõbedast hää.